

ประกาศกรมการขนส่งทางอากาศ
ว่าด้วยการขอและการออกใบสำคัญแพทย์
พ.ศ. ๒๕๕๑

เพื่อให้การขอและการออกใบสำคัญแพทย์มีหลักเกณฑ์ไปในแนวทางเดียวกันและสอดคล้องกับมาตรฐานทางแพทย์ อาศัยอำนาจตามความใน ข้อ ๔. แห่งข้อบังคับคณะกรรมการการบินพลเรือน ฉบับที่ ๗๔ ว่าด้วยคุณสมบัติของผู้ประหน้าที่ อธิบดีกรมการขนส่งทางอากาศจึงออกประกาศกรมการขนส่งทางอากาศว่าด้วยการขอและการออกใบสำคัญแพทย์ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกรมการขนส่งทางอากาศว่าด้วยการขอและการออกใบสำคัญแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๑”

ข้อ ๒. ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓. บรรดาประกาศ ระเบียบ คำสั่ง บันทึกหรือคำแนะนำอื่นใดที่กำหนดไว้แล้วในประกาศนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ ๔. ในประกาศนี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการขนส่งทางอากาศ

“ใบสำคัญแพทย์” (Medical certificate) หมายความว่า ใบสำคัญที่รับรองว่ามีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ตามมาตรฐานทางแพทย์และมีกำหนดระยะเวลาการรับรอง

“ส่วนเวชศาสตร์การบิน” (Aeromedical Section-AMS) หมายความว่า หน่วยงานในสังกัดกรมการขนส่งทางอากาศที่อธิบดีแต่งตั้งโดยมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานเวชศาสตร์การบินพลเรือน

“มาตรฐานทางแพทย์” (Medical standard) หมายความว่า มาตรฐานทางแพทย์ตามประกาศกรมการขนส่งทางอากาศว่าด้วยมาตรฐานในการออกใบสำคัญแพทย์แต่ละชั้น

“ศูนย์เวชศาสตร์การบินพลเรือน” (Aeromedical Center-AMC) หมายความว่า โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล ที่มีนายแพทย์เวชศาสตร์การบินที่ได้รับการแต่งตั้งจากกรมการขนส่งทางอากาศ ให้ทำการตรวจและออกใบสำคัญแพทย์ได้ทุกชั้นและจะต้องมีกิจกรรมทางแพทย์เวชศาสตร์การบิน เวชศาสตร์ป้องกัน และเวชศาสตร์การบินคลินิก, การศึกษา ฝึกอบรม, นิรภัยการบิน และวิจัยพัฒนา

“นายแพทย์ผู้ตรวจสอบ” (MEDICAL ASSESSOR) หมายความว่า นายแพทย์เวชศาสตร์การบินอาวุโสที่ทำหน้าที่ตรวจสอบรายงานการตรวจของนายแพทย์ผู้ตรวจที่ส่งให้ส่วนเวชศาสตร์การบิน

“นายแพทย์ผู้ตรวจ” (Authorized Medical Examiner-AME) หมายความว่า นายแพทย์ที่อธิบดีแต่งตั้งให้มีสิทธิทางแพทย์แก่ผู้ขอต่อไปสำคัญแพทย์ทุกชั้น

“นายแพทย์ผู้ตรวจอาวุโส” (Senior Authorized Medical Examiner-SAME) หมายความว่า นายแพทย์ที่อธิบดีแต่งตั้งให้มีสิทธิตรวจทางแพทย์แก่ผู้ร้องขอตรวจครั้งแรกหรือผู้ขอต่อไปสำคัญแพทย์ทุกชั้น

“แพทย์ผู้เชี่ยวชาญ” (Medical specialist) หมายความว่า นายแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญทางแพทย์ในสาขาต่าง ๆ ที่ส่วนเวชศาสตร์การบินเห็นชอบให้เป็นที่ยอมรับปัญหาทางการแพทย์เฉพาะทางให้แก่ นายแพทย์ผู้ตรวจ นายแพทย์ผู้ตรวจอาวุโส หรือคณะกรรมการแพทย์เวชศาสตร์การบินผู้ทรงคุณวุฒิ

“คณะกรรมการแพทย์เวชศาสตร์การบินผู้ทรงคุณวุฒิ” (Board of Aeromedical Specialist-BAS) หมายความว่า คณะนายแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงทางด้านเวชศาสตร์การบินที่แต่งตั้งโดยอธิบดี

“ผู้ร้องขอ” (Applicant) หมายความว่า ผู้ประจำหน้าที่ที่มีความประสงค์ที่จะขอรับการตรวจเพื่อรับใบสำคัญแพทย์ชั้นต่าง ๆ

“ข้อสรุปทางการแพทย์” (Accredited medical conclusion) หมายความว่า ข้อสรุปทางการแพทย์ที่ได้พิจารณาโดยคณะแพทย์เวชศาสตร์การบินผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ โดยให้ข้อสรุปดังกล่าวถือเป็นที่สุด

“เงื่อนไขและข้อจำกัด” (Condition & Limitation) หมายความว่า ข้อความที่ประกอบในใบสำคัญแพทย์เป็นข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติหรือห้ามปฏิบัติระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประจำหน้าที่เนื่องจากเหตุผลทางการแพทย์

“สารที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท” (Psychoactive substance) หมายความว่า แอลกอฮอล์ ผื่น กัญชา ยาเสพติดและยานอนหลับ โคเคน สารกระตุ้นด้านจิตประสาทตัวอื่น สารที่ทำให้เกิดภาพหลอนและสารระเหย แต่ไม่รวมถึงกาแฟและบุหรี่

ข้อ ๕. ผู้ที่ประสงค์จะขอใบสำคัญแพทย์ ให้ยื่นคำขอตามแบบพิมพ์ของกรมการขนส่งทางอากาศต่อนายแพทย์ผู้ตรวจ

ผู้ขอใบสำคัญแพทย์ตามวรรคหนึ่งต้องไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกพักใช้ใบสำคัญแพทย์หรือถูกเพิกถอนใบสำคัญแพทย์มายังไม่ครบสองปี

การตรวจเพื่อขอใบสำคัญแพทย์ชั้นหนึ่งและชั้นสามในครั้งแรก ผู้ยื่นคำขอจะต้องได้รับการตรวจจากศูนย์เวชศาสตร์การบินที่อธิบดีรับรอง สำหรับการตรวจเพื่อขอใบสำคัญแพทย์ชั้นสองและชั้นสี่สามารถรับการตรวจจากแพทย์เวชศาสตร์การบิน

กรณีที่มีการร้องขอจากศิษย์การบินเพื่อขอรับใบสำคัญแพทย์ชั้นหนึ่ง ให้ผู้ร้องขอแจ้งความประสงค์เป็นลายลักษณ์อักษรต่อศูนย์เวชศาสตร์การบินพลเรือน

ในกรณีที่ผู้ขอใบสำคัญแพทย์เคยมีใบสำคัญแพทย์มาก่อน แต่สิ้นอายุเกินหนึ่งปี จะต้องรับการตรวจใหม่เช่นเดียวกับการตรวจครั้งแรก

ข้อ ๖. ในการตรวจร่างกายผู้ขอใบสำคัญแพทย์จะต้องรับการตรวจความสมบูรณ์ของร่างกายทั่วไป, เอ็กซเรย์ปอด, ตรวจเลือด, ตรวจปัสสาวะ, ตรวจหัวใจ, ตรวจการได้ยิน และอื่น ๆ ตามที่นายแพทย์ผู้ตรวจหรือศูนย์เวชศาสตร์การบินเห็นสมควรตามข้อกำหนดของมาตรฐานทางการแพทย์

ข้อ ๗. ให้นายแพทย์ผู้ตรวจทำการตรวจให้เป็นไปตามรายการในใบรายงานผลการตรวจสุขภาพตามแบบพิมพ์ของกรมการขนส่งทางอากาศ และให้นายแพทย์ผู้ตรวจออกใบสำคัญแพทย์ให้แก่ผู้ขอ เมื่อปรากฏว่าผู้ขอมีสุขภาพสมบูรณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานทางการแพทย์ในการออกใบสำคัญแพทย์แต่ละชั้นภายในเวลาสิบห้าวันทำการนับแต่วันตรวจสุขภาพเสร็จสิ้น โดยจะให้ผลในวันตรวจสุขภาพ

ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับโรคเฉพาะทางนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญอาจให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของนายแพทย์ผู้ตรวจ

การขอต่ออายุใบสำคัญแพทย์ ให้ผู้ที่ประสงค์ที่จะขอต่อใบสำคัญแพทย์ยื่นคำขอต่อนายแพทย์ผู้ตรวจก่อนวันที่ใบสำคัญแพทย์เดิมสิ้นอายุไม่น้อยกว่าสามสิบวันและให้นายแพทย์ผู้ตรวจออกใบสำคัญแพทย์ฉบับใหม่โดยให้มีผลใช้ได้ต่อเนื่องจากใบสำคัญแพทย์ฉบับเดิม หากมาขอรับการตรวจหลังจากวันที่ใบสำคัญแพทย์ฉบับเดิมสิ้นอายุ แพทย์ผู้ตรวจจะออกใบสำคัญแพทย์ฉบับใหม่โดยให้มีผลในวันที่ตรวจ

ข้อ ๘. ถ้าแพทย์ผู้ตรวจไม่ออกใบสำคัญแพทย์ให้ภายในกำหนดเวลาใน ข้อ ๗. โดยไม่แจ้งเหตุผลหรือเพราะร่างกายไม่เป็นไปตามมาตรฐานทางแพทย์ ผู้ร้องขอมีสิทธิอุทธรณ์ต่อศูนย์เวชศาสตร์การบิน หรือสำนักแพทย์เวชศาสตร์การบิน หรืออธิบดี หรือคณะกรรมการแพทย์เวชศาสตร์การบินผู้ทรงคุณวุฒิ (Board of Aeromedical Specialist-BAS) ได้ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันครบกำหนดหรือได้รับแจ้งผล

ข้อ ๙. ให้นายแพทย์ผู้ตรวจกำหนดระยะเวลาที่มีผลบังคับใช้ใบสำคัญแพทย์ได้ตามระยะเวลาที่เห็นสมควรตามข้อบังคับทางการแพทย์และอายุของผู้ขอแต่ต้องไม่เกินระยะเวลาที่ผู้ถือใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่ต้องไปรับการตรวจสุขภาพตามที่กำหนดไว้

ข้อ ๑๐. ในกรณีที่ผู้ขอรับการตรวจทางแพทย์หรือต่ออายุใบสำคัญแพทย์มีสุขภาพไม่เป็นไปตามมาตรฐานทางแพทย์ ให้ส่วนเวชศาสตร์การบิน, ศูนย์เวชศาสตร์การบินพลเรือนหรือ

คณะกรรมการแพทย์เวชศาสตร์การบินผู้ทรงคุณวุฒิอาจพิจารณาผ่อนผัน โดยกำหนดเงื่อนไขข้อจำกัด ข้อยกเว้นเป็นการเฉพาะราย ทั้งนี้ ต้องไม่กระทบต่อความปลอดภัยในการบิน

ข้อ ๑๑. ใบสำคัญแพทย์เป็นอันใช้ไม่ได้ชั่วคราวในกรณีดังต่อไปนี้

๑๑.๑ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนปฏิบัติหน้าที่แปดชั่วโมง การรับยาตามสลับก่อนปฏิบัติหน้าที่สี่สิบสี่ชั่วโมง และการฉีดยาเข้าไขสันหลังรวมทั้งการเจาะน้ำไขสันหลังก่อนปฏิบัติหน้าที่สี่สิบแปดชั่วโมงหรือเมื่อผู้ถือใบสำคัญแพทย์อยู่ภายใต้ฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ ยาเสพติดหรือสารอื่นใดที่มีผลต่อระบบประสาทที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่เสื่อมลง

๑๑.๒ ผู้ถือใบสำคัญแพทย์ทำการดำน้ำ (Scuba Diving) ภายในเวลาไม่เกินสี่สิบสี่ชั่วโมงก่อนปฏิบัติหน้าที่

๑๑.๓ เมื่อผู้ถือใบอนุญาตนักบินประสบอุบัติเหตุทางการบิน

๑๑.๔ ระหว่างที่ผู้ถือใบสำคัญแพทย์มีอาการเจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บซึ่งอาจทำให้เสื่อมสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลมีระยะเวลาตั้งแต่สิบวันขึ้นไป

๑๑.๕ เมื่อผู้ถือใบสำคัญแพทย์ได้รับการผ่าตัดใหญ่

๑๑.๖ เมื่อผู้ถือใบสำคัญแพทย์ตั้งครรรค์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรฐานทางแพทย์ที่ใช้ในการตรวจเพื่อออกใบสำคัญแพทย์

กรณีตาม ๑๑.๑ และ ๑๑.๒ ใบสำคัญแพทย์จะใช้ได้เมื่อพ้นระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ และกรณีตาม ๑๑.๓ ถึง ๑๑.๖ ใบสำคัญแพทย์จะใช้ได้ต่อเมื่อได้ให้นายแพทย์ผู้ตรวจทำการตรวจและออกใบรับรองว่า ผู้ประจำหน้าที่นั้นหายจากการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บหรือมีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ให้ผู้ถือใบสำคัญแพทย์หรือต้นสังกัดแจ้งให้กรมการขนส่งทางอากาศทราบถึงการประสบอุบัติเหตุทางการบิน การเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ ตาม ๑๑.๓ ถึง ๑๑.๖ โดยไม่ชักช้า หากไม่ปฏิบัติตามจะมีผลต่อการพิจารณาออกใบสำคัญแพทย์

ข้อ ๑๒. ในกรณีที่ใบสำคัญแพทย์ชำรุด เสียหายหรือสูญหายให้ผู้ถือใบสำคัญแพทย์ยื่นคำขอต่อสถานที่ตรวจที่ออกใบสำคัญแพทย์นั้น และให้ออกใบสำคัญแพทย์ทดแทนให้ โดยมีอายุและข้อความ รวมทั้งเงื่อนไขข้อจำกัดเป็นไปตามใบสำคัญแพทย์ฉบับเดิม

ข้อ ๑๓. อธิบดีอาจพิจารณาสั่งพักใช้ใบสำคัญแพทย์ในกรณี ดังต่อไปนี้

๑๓.๑ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถือใบสำคัญแพทย์จงใจปกปิดหรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จที่กรอกในคำขอใบสำคัญแพทย์

๑๓.๒ เมื่อผู้ถือใบสำคัญแพทย์จงใจปกปิดหรือไม่แจ้งให้ กรมการขนส่งทางอากาศทราบถึงการประสบอุบัติเหตุทางการบิน การเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บตาม ๑๑.๓ ถึง ๑๑.๕

๑๓.๓ เมื่อผู้ถือใบสำคัญแพทย์ฝ่าฝืนเงื่อนไขและจำกัดที่กำหนดไว้ในใบสำคัญแพทย์ หรือข้อกำหนดอื่นใดของนายแพทย์ผู้ตรวจที่ออกใบสำคัญแพทย์ให้

ข้อ ๑๔. อธิบดีอาจพิจารณาสั่งเพิกถอนใบสำคัญแพทย์ในกรณี ดังต่อไปนี้

๑๔.๑ ผู้ถือใบสำคัญแพทย์ถูกพักใช้ใบสำคัญแพทย์ตาม ข้อ ๑๓. มาเกินสองครั้ง

๑๔.๒ มีการเจ็บป่วยทางร่างกายหรือจิตใจจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถาวร

ข้อ ๑๕. ในกรณีที่มีความจำเป็นหรือมีเหตุอันควรซึ่งไม่สามารถให้นายแพทย์ผู้ตรวจทำการตรวจและออกใบสำคัญแพทย์ให้ได้ ผู้ถือใบสำคัญแพทย์อาจให้นายแพทย์ดังต่อไปนี้ทำการตรวจและออกใบสำคัญแพทย์ให้ได้

๑๕.๑ นายแพทย์ผู้ตรวจที่ได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานผู้มีอำนาจของรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ซึ่งทำขึ้นที่เมืองชิคาโก เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๙

๑๕.๒ นายแพทย์เวชศาสตร์การบินของรัฐที่มีความตกลงกับประเทศไทยในการยอมรับใบสำคัญแพทย์ซึ่งกันและกัน

ผู้ถือใบสำคัญแพทย์จะต้องส่งผลการตรวจร่างกายของนายแพทย์ตาม ๑๕.๑ หรือ ๑๕.๒ พร้อมด้วยสำเนาใบสำคัญแพทย์และเหตุผลความจำเป็นมายังส่วนเวชศาสตร์การบินภายในสามสิบวันนับจากวันที่ได้รับการตรวจตามวรรคหนึ่ง เพื่อให้ส่วนเวชศาสตร์การบินพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมก่อน ทั้งนี้ จะผ่อนผันให้ไม่เกิน ๑ ครั้ง ในรอบระยะเวลาของการตรวจร่างกาย เพื่อขอใบสำคัญแพทย์ หากนายแพทย์ผู้ตรวจหรือส่วนเวชศาสตร์การบินพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีความจำเป็นหรือเหตุอันควร ให้ถือว่าใบสำคัญแพทย์ของผู้นั้นเป็นอันใช้ไม่ได้

ข้อ ๑๖. ใบสำคัญแพทย์ที่ออกก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ มีผลใช้ได้ต่อไปจนถึงวันสิ้นกำหนดเวลามีผลใช้บังคับตามที่กำหนดไว้ในใบสำคัญแพทย์ดังกล่าว

ข้อ ๑๗. ให้มีคณะกรรมการแพทย์เวชศาสตร์การบินผู้ทรงคุณวุฒิ (Board of Aeromedical Specialist-BAS) คณะหนึ่ง ประกอบด้วย นายแพทย์เวชศาสตร์การบินที่มีความเชี่ยวชาญไม่น้อยกว่าห้าคนที่อธิบดีแต่งตั้ง โดยมีหัวหน้าส่วนเวชศาสตร์การบินเป็นประธานกรรมการให้มีหน้าที่สนับสนุนและให้คำปรึกษาแนะนำโดยเฉพาะในเรื่อง

๑๗.๑ การพิจารณาและตัดสินใจเมื่อมีปัญหาทางการแพทย์ในการออก ระบุใบวางเงื่อนไขและข้อจำกัดในการออกใบสำคัญแพทย์

๑๗.๒ การพิจารณาคำร้องอุทธรณ์ของผู้รับการตรวจสุขภาพ นายแพทย์ผู้ตรวจ
นายแพทย์ผู้ตรวจอาวุโส หรือสถานที่ตรวจทางด้านเวชศาสตร์การบิน

ผลการพิจารณาตัดสินและข้อสรุปทางการแพทย์ของคณะกรรมการแพทย์
เวชศาสตร์การบินผู้ทรงคุณวุฒิ (Board of Aeromedical Specialist-BAS) ให้ถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

(นายชัยศักดิ์ อังค์สุวรรณ)
อธิบดีกรมการขนส่งทางอากาศ